

Vergaderjaar 1989–1990

21 209 (R 1373)

Bepalingen inzake de beëdiging en inhuldiging van de Koning (Wet beëdiging en inhuldiging van de Koning)

Nr. 6

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 15 maart 1990

Wij hebben met genoeg kennis genomen van de waardering van de leden van de C.D.A.-fractie voor het wetsvoorstel. Deze leden hadden met instemming geconstateerd dat de in het wetsvoorstel opgenomen eed of belofte recht doet aan de ten tijde van de herziening van de Grondwet uitgesproken wens de beëdiging en inhuldiging in een afzonderlijke wet op te nemen. Deze leden konden zich voorts vinden in de voorgestelde formulering van de eed of belofte en spraken hun waardering uit over het voorgestelde artikel 2 dat op plechtige wijze de verbondenheid van de Staten-Generaal met de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden tot uitdrukking brengt, een verbondenheid waaraan deze leden grote waarde hechtten.

De leden van de S.G.P.-fractie en het lid van de R.P.F.-fractie vroegen waarom de term «onderdanen» is vervangen door «alle Nederlanders en alle ingezetenen». De leden van de S.G.P.-fractie meenden dat de uitleg van de term «onderdanen» niet beperkt moet worden tot de onderdanen die de Nederlandse nationaliteit bezitten.

Wij zijn het eens met de genoemde leden dat de term «onderdanen», die in het verleden wel beperkt werd opgevat, ruim dient te worden uitgelegd. Maar mede in verband met de misverstanden waartoe dit begrip aanleiding kan geven (zie o.a.: C. van Vollenhoven, *Staatsrecht overzee*, Leiden 1934, 70–91) is het gewenst om ook in de eedsformule duidelijker tot uiting te brengen dat de gelofte van de Koning zich richt tot zowel de onderdanen die het Nederlanderschap bezitten als tot de onderdanen die ingezetenen zijn van de landen van het Koninkrijk. Daartoe is de voorgestelde formulering gekozen.

De leden van de S.G.P.-fractie en de leden van de G.P.V.-fractie vroegen welke betekenis moet worden toegekend aan de plechtige inhuldigingsverklaring die de voorzitter van de verenigde vergadering aflegt. De leden van de G.P.V.-fractie meenden daarbij dat over de inhuldiging niet slechts in termen van traditie moet worden gesproken.

Wij antwoorden dat de inhuldiging, die wij als een waardevolle traditie zien, op plechtige wijze de verbondenheid van de volksvertegenwoordiging van de landen en Koning met het Statuut en de Grondwet tot uitdrukking brengt. Aan de inhuldigingsverklaring komt, zoals ook door de regering bij de algehele grondwetsherziening naar voren is gebracht,

geen zelfstandige juridisch-constitutionele betekenis toe. De plechtige verklaring heeft derhalve niet het karakter van een eed.

Voorts vroeg het lid van de R.P.F.-fractie naar de oorspronkelijke bedoeling van de woorden «algemene en bijzondere» voor de woorden «vrijheid» en «welvaart».

Voor een goed begrip van de oorspronkelijke bedoeling van deze toevoeging is het noodzakelijk terug te gaan op de Franse tekst van het eedsformulier uit de Grondwet van 1815. De Nederlandse tekst van het eedsformulier is een onvolkomen vertaling daarvan. De bedoelde passage luidde: «Je jure de plus, de défendre et de conserver de tout mon pouvoir, l'indépendance du Royaume et l'intégrité de son territoire, ainsi que la liberté publique et individuelle; de maintenir les droits de tous et chacun de mes subjects, et d'employer à la conservation et à l'accroissement de la prospérité générale et particulière, ainsi que le doit un bon Roi, tous les moyens que les lois mettent à ma disposition.» In de oorspronkelijke Franse tekst werd derhalve onderscheiden in «openbare» en «individuele» vrijheid. Dit onderscheid is heden ten dage niet meer gangbaar. De toevoeging «algemene en bijzondere» bij het woord «welvaart» is weggelaten omdat het begrip «welvaart» betrekking heeft op een gunstige ontwikkeling in maatschappelijk en economisch opzicht, zowel met betrekking tot een persoon als tot de gemeenschap.

De Minister-President, Minister van Algemene Zaken,
R. F. M. Lubbers

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C. I. Dales

De Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken,
E. M. H. Hirsch Ballin